

898.ก.

การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอน เด็กวัยอนุบาล

นางสาวนันทิรัตน์ คมขำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-446-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16425025

A STUDY OF SONG USAGE IN PRESCHOOL INSTRUCTION

Miss Nuntirat Komkhum

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-446-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล
โดย   นางสาวนันท์วิรัตน์ คมขำ
ภาควิชา   ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธसार
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญซื่อ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธसार)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญซื่อ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นันทิรัตน์ คมขำ : การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล (A STUDY OF SONG USAGE IN PRESCHOOL INSTRUCTION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ปิตินันท์ สุทธิสาร, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.กิตติยวดี บุญชื้อ, 166 หน้า, ISBN 974-634-446-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้สอนชั้นอนุบาลเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เพลง แนวการเลือกเพลง เกณฑ์การแต่งเพลง และวิธีสอนเพลงให้แก่เด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำนวน 585 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล พบว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการใช้เพลงในการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้เพลงเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นประจำ และใช้บ่อย แนวทางที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการพิจารณาเลือกเพลงสำหรับเด็กเป็นประจำ และใช้บ่อย คือ เลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เกณฑ์ในการพิจารณาการแต่งเพลงสำหรับเด็กที่ครูส่วนใหญ่ ซึ่งเคยแต่งเพลงสำหรับเด็กนำมาใช้พิจารณาเป็นประจำ และใช้บ่อย คือ พิจารณาถึงความสนุกสนานของเด็ก ประเภทของเพลงที่ครูส่วนใหญ่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นประจำ และใช้บ่อย คือ เพลงที่ปรากฏอยู่ในแผนการจัดประสบการณ์

2. วิธีการสอนเพลงให้แก่เด็กวัยอนุบาล พบว่า บทบาทในการสอนเพลงให้แก่เด็กที่ครูส่วนใหญ่นำมาปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ ทำอารมณ์ให้แจ่มใส ร่าเริง มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รูปแบบในการสอนเพลงให้แก่เด็กที่ครูส่วนใหญ่นำมาปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ สอนเพลงประกอบท่าทางตามครู รูปแบบในการดำเนินการสอนที่ครูส่วนใหญ่นำมาปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ สอนเด็กทั้งชั้น อุปกรณ์การสอนที่ครูส่วนใหญ่นำมาประกอบการสอนเพลงเป็นประจำ และบ่อย คือ เครื่องบันทึกเสียง ขั้นตอนในการสอนเพลงให้แก่เด็กนั้น ด้านการเตรียมการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ การเตรียมอุปกรณ์การสอนให้ตรงกับเรื่องที่จะสอน ด้านการดำเนินการสอน ในขั้นนำนั้นครูส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำและปฏิบัติบ่อย คือ เริ่มด้วยการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเพลงที่จะสอน ส่วนในขั้นสอน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ ครูร้องนำ และให้นักเรียนร้องตามทีละวรรค และในขั้นทบทวน และสรุปนั้น ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ ครูให้เด็กร้องเพลงพร้อมกัน และทำท่าประกอบ ด้านการประเมินการสอน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ และปฏิบัติบ่อย คือ การสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการทำกิจกรรมแหล่งที่มาของเพลงที่ครูส่วนใหญ่นำมาสอนเด็กเป็นประจำ และบ่อย คือ แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล

3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล ปัญหาที่ครูส่วนใหญ่ประสบมากที่สุด คือ ครูทราบแต่เนื้อเพลงแต่ไม่ทราบทำนองเพลง รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต ..... นันทิรัตน์ คมขำ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C440717 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: : SONG USAGE / INSTRUCTION / PRESCHOOL

NUNTIRAT KOMKHUM : A STUDY OF SONG USAGE IN PRESCHOOL INSTRUCTION.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PITINUNT SUTHASARN, THESIS CO-ADVISOR :
ASST. PROF. KITTYAVADI..... BOONSUE, 166 PP. ISBN 974-634-446-3

The purpose of this research was to study the conditions and problems of teachers in using song in kindergarten classes. The samples were 585 teachers at kindergarten level which derived by simple random sampling method. The research instruments were questionnaire, interview form, and observation form from which the data were analyzed by percentage calculating. The results were :

1. Major objective of the teachers using songs in classes was to encourage and activate the students. Types of song chosen most should be suitable to the students' ages. The main criteria for composing children's songs aimed at the amusement of their students. Songs selected most were from the experience developing plan.

2. Teaching methodology used most by the teachers was to encourage the joyfulness of the students. The teaching technique used most was to lead the class to imitate teachers' motion. Instrument used most was the recorder. The introducing session spent most by discussing about the song to be taught. The content session used most was to sing after the teachers, sentence by sentence. In the conclusion session, the students sang and danced together most of the time. For teaching appraisal, the technique they used most was to observe and record the cooperativeness of the students in certain activities. Most of the songs were selected from the kindergarten experience developing plan.

3. The most serious problems found by kindergarten teachers were the lack of song melody and the shortage of budget for buying instruments.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา

สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต..... หิวงษ์รัตน์ อมชา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุธธสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญชื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรณ ชยสมบัติ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ศรินธร วิริยะสิรินันท์ ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนตลอดมา จนการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ พ.ต.อ.(พิเศษ)ยงศักดิ์ คุณแม่ ลาวัญย์ คมขำ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ กำลังทรัพย์แก่ลูกตลอดมา รวมถึงพี่และน้องในครอบครัว คมขำ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนคณะครูจากหน่วยงานที่เป็นตัวอย่างประชากร ที่กรุณาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ คุณวิภา ระวีวงศ์ คุณทัศนีย์ บุญแสงเจริญ คุณปิยภรณ์ บัวเผื่อน คุณอภิคลน์ เจริญอักษร คุณอัทพรัตติ บัวเผื่อน ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นนทิรัตน์ คมขำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. ความหมายของเพลงหรือบทเพลง.....	11
2. ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน.....	12
3. ความสำคัญของเพลงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	14
4. ดนตรีและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก.....	16
5. ครูกับบทเพลงประกอบการสอน.....	22
6. วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน.....	24
7. การใช้เพลงประกอบการสอน.....	25
8. การแต่งเพลงประกอบการสอนและขั้นตอนในการสอน.....	29
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	37
วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การศึกษาและรวบรวมข้อมูล.....	37
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	47
4	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5	104
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	121
ภาคผนวก ข. รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร.....	123
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	166

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากรและตัวอย่างประชากรในแต่ละสังกัด.....	38
2 แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกต.....	40
3 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนชั้นอนุบาล.....	49
4 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการใช้เพลง.....	53
5 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามแนวทางที่ใช้ในการพิจารณาเลือกเพลงสำหรับเด็ก.....	57
6 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามเกณฑ์ในการพิจารณาการแต่งเพลงสำหรับเด็ก.....	60
7 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของเพลงที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน.....	63
8 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรมที่ครูนำเพลงมาใช้.....	67
9 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาทครูในการสอนเพลงให้แก่เด็ก.....	71
10 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบในการสอนเพลงให้แก่เด็ก.....	74
11 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบในการดำเนินการสอน.....	76
12 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามอุปกรณ์การสอนที่ใช้ประกอบการสอนเพลง.....	78
13 ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถาม จำแนกตามขั้นตอนในการสอนเพลงให้กับเด็ก.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งที่มาของเพลง ที่ครูนำมาสอนเด็ก.....	91
15	จำนวนและร้อยละของปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็ก วัยอนุบาลจากแบบสอบถาม.....	95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 แสดงกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 41

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย